

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 2

Sobota, 4. januarja 1936

Leto XI

Značilna je današnja doba zmed

Vzrok, da imamo v mednarodni politiki, v državni politiki in povsod, kjer se odloča o usodi človeštva na debelo in drobno, take zmede, je zakrivil gospodarski sistem, čegar nosilec je kapitalizem. Družba je zabredla v veliko nesoglasje, nikogar pa ni, da bi skušal odpraviti nastalo nesoglasje. Stari narodi, takrat še ni bilo mezdnih delavcev, so med seboj odpisavali vsakih petdeset let dolgo. S tem so korigirali vsaj deloma takratne privatne imovinske razmere ter omogočili nadaljnji gospodarski, seveda bolj patriarhalni, razvoj. Danes je tak odpis nemogoč, ker ga kapitalizem ne priznava. Tudi je danes mezdni delavec tu, ki ni privatni lastnik ali podjetnik, marveč on le prejema za svoje delo plačo, in sicer vedno manjšo realno plačo, če sploh ima delo. Kapital si je osvojil vse. Posekal bi, če bi mogel, še delavčeve roke in um, če bi mogel in ju spravil v svojo blagajno.

Ker to ne gre, spravlja in spravi imetje, delavca pa pusti svobodnega na cesti brez vsega. Dela mu da samo takrat, če ga ima.

Namesto starega običaja odpisovanja dolgov vsakih petdeset let, bi se moralo najti pot, da se dodeljuje potrebna preskrba delavstvu sproti, sproti delo, sproti življenjske potrebe. To pa ne gre drugače kakor s socializacijo, ker kapitalisti nočejo razumeti, da so tudi oni le člani družbe in njih imovina dejansko last celega človeštva, to je, da je zato tu, da človeštvo živi od njega.

Ker kapitalisti tega ne morejo razumeti, delavci pa ne znajo, zato se kobilimo v mednarodni godlji kakor muha v vrelem močniku.

Potreben je razum in boj.

Potreben je pa tudi socialistični smisel ureditve človeške družbe.

Dokler pa ta boj ni izvojevan, nam dajte dela in zadostne plače. Dela je dovolj, blaga je dovolj! Skrajšajte delovni čas, dajte dovolj zaslužka.

Celo na zakon o minimalnih plačah ste popolnoma pozabili. Zakaj?

Iz notranje politike

Beograd, 1. I. 1936.

V predvojni slovenski žurnalistiki poznam prav zanimiv lapidarni opis političnega položaja. Pokojne »Dolenjske Novice« so bile menda, ki so svojim bralcem opisale politični položaj nekako tako-le: Tam se kuha, tukaj vre, Turek škili čez mejo, zdaj pa imajo!

Take reminiscence vemo, da tudi »Slovenec« ni še popolnoma pozabil in morda bo tako točen opis političnih dogodkov in političnega položaja lahko še kdaj v nekaterih svojih vernikom serviral.

Sedaj pa še ni čas za tako pisanje. Jugoslovanska radikalna zajednica se še vedno organizira, organizira pa — kakor pravijo — odspodaj navzgor. Ker pa je — kakor zopet pravijo — strankin temelj izredno trd in trden, zato se kuli, ki nosi firmo Jugoslovanske radikalne zajednice ne stori posebna škoda, če se na njej že pri prvem vetru, pomladni sap, en dimnik podre. Temelj je ostal še naprej — kakor pravijo — trd in trden, dobil bo pač nov dimnik in v kuli bo zopet prijetno in toplo.

Zaščita stanovanjskih najemnikov

Najemnina znaša 30 do 50 odstotkov delavčeve mezde oziroma uradnikove plače

Zaščita stanovanjskih najemnikov je danes nujno potrebna. Pri nas so hišni posestniki kartelirani. Najemnine so diktirali pred leti in jih ne znižajo niti v primeri s poslabšanjem življenjskih razmer. Stanarina znaša sedaj povprečno 30 do 50 odst. prejemkov večine prebivalstva, dočim je znašala pred vojno le 15 do 20 odstotkov.

Na Čehoslovaškem imajo še vedno zaščito staovanjskih najemnikov. Z novim letom je bila zopet podaljšana za tri mesece.

Nerazumljivo je, da pri nas ni za to vprašanje interesa in da nihče ne prepreči verižniškega izkoriščanja hišnih posestnikov, ki gre že preko meje dostojnosti.

Španska reakcija v minulem letu

30.000 revolucionarjev še vedno v ječah

Nad eno leto je reakcija v Španiji na vrhuncu. Delavski razred je v tej dobi pretrpel strahovito preganjanje. Delavske organizacije se skoraj niso mogle gibati v času, ko se je v deželi gospodarska kriza silno zaostila in nezaposelnost naraščala. Svobodo so imeli korupcionisti, zakaj v tej dobi sta razburjali svet dve veliki korupcijski aferi, v katere so bili zapleteni najvišji vladni možje. Klerikalizem in kapitalizem sta gospodarila in plenila narod.

V decembrskem vestniku internacionalnega tiskarskega tajništva čitamo poročilo, ki deloma pojasnjuje položaj v Španiji. Poročilo pravi:

Od vseh poklicev trpi grafični vse-kakor najbolj in sicer zaradi izjemnih zakonov v deželi. Za časopise je uvedena predcenzura, kar silno zmanjšuje interes čitanja, povzroča s tem veliko škodo ter onemogoča izdajanje novih časopisov in vestnikov. Nekateri časopisi, tako »El Socialista«, prejšnje glasilo socialistične delavske stranke, so prepovedani in ne smejo izhajati niti pod drugim imenom. Založništva so po večini obsojena k uničujočemu nedelovanju.

Vse to je povzročilo v grafični obrti španske republike nezaposlenost kakor še nikdar. Španska grafična zveza ima eno tretjino svojih članov nezaposlenih.

Ker je vlada prepovedala vsa gibanja v obrambo mezdnih in delovnih

pogojev, delodajalci silno pritiskajo na delavce.

Kot posledica oktobrske revolucije 1934 je, da se še vedno nahaja po ječah in kaznilnicah okoli 30.000 revolucionarjev, ki jih podpirajo solidarni španski proletarijat kakor tudi španski liberalci ter simpatije vsa ga sveta. Zadnja ministrska kriza splošnega političnega položaja v deželi še ni nič izpremenila. Novo ministristvo, v katerem imajo Jezuiti vplivne zastopnike, zasleduje namreč isto smer kakor vladni prednik: Reakcija proti delavskemu razredu, zaščita vsem parasitom.

Pripomba. Španija se nahaja pred volitvami v parlament. Delavski, napredni in republikanski življi so se v Španiji zopet ojačili in je pričakovati, da bodo po bodočih volitvah republikanski elementi imeli v Španiji zopet bolj odločevalen vpliv. Sedanja vlada, zlasti nje predsednik Valladares, ki je prijatelj predsednika republike, je republikanec ter hoče preprečiti monarhistično politiko klerikalizma, kakor smo že zadnjič poročali. V toliko se je izpremenil položaj, če se ne motimo, po imenovanju Valladarekove nestrankske vlade. Valadares pa je dne 30. m. m. zopet podal demisijo in sestavil novo vlado sredine. Strankar naprednjak je v njej samo prometni minister del Rio.

Vojna konvencija med Nemčijo in Japonsko proti Rusiji

Nenasitni japonski imperializem išče zaveznikov. Taka pripravna zaveznica je Nemčija. Japonska se čuti ogroženo v svojih načrtih od strani Rusije in Zedinjenih držav. V ta namen potrebuje Nemčijo. V Zedinjenih državah je že jasno, da mora priti med Japonsko in Zedinjenimi državami do vojne.

Za katoliško Novo leto so tudi ministri voščili. Dr. Krek razmeroma z dolgim, dr. Janković nekoliko krajšim, s kratkim pozdravom pa je svoj je podrejene železničarje tudi Spaho, ki vodi resor železniškega ministra in muslimane v Bosni.

Izrazito politično izjavo pa je podal musliman Behmen. Behmen je Spahov pristaš in govoril je o zaslugah in uspehih Stojadinovićeve vla-

Nemški kmeti nezadovoljni

Prisilna oddaja mleka

V Nemčiji gre tesno že s prehrano. Zato je vlada odredila, da morajo kmetje oddajati mleko mlekarjam v izdelovanje masla in sira. Uporne kmete daje vlada zapreti, ko jih je izvohala državna tajna policija. — V Nemčiji uvajajo karte za živila. Dobri nemški državljani dobe po en četrt masti na karto in teden, rodbine štirih oseb pa tričetrt funta.

de. Behmen je prilično točno tudi povedal, da je vlada eno, stranka drugo. Če torej stranka misli svoje ni treba, da bi tako mislila tudi vlada.

Sicer pa je sedaj treba preživeti še pravoslavne praznike, ki začno s Sv. tremi kralji, nato pa bomo videli, kako bo pričelo parlamentarno življenje pod vodstvom Čiriča, ki se je vpisal v Jugoslovansko radikalno zajednico.

Stranka in podstranka

S. dr. Živko Topalović.

V debati o formiranju socialističnega delavskega gibanja pri nas se nekateri levičarji pozivajo na Francijo in na to, do česar je v Franciji prišlo. Toda njihovi praktični predlogi niti najmanj ne vpoštevajo tega, kar se je v Franciji zgodilo.

Decembra je zasedal v Parizu državni svet socialistične stranke. Pri tej priliki je bil storjen tudi sklep glede takozvane ljudske fronte; ta sklep glasi:

Državni svet s ponosom in radostjo ugotavlja, da je gibanje ljudske fronte, za čije ustanovitev je socialistična stranka po dogodkih 6. februarja prevzela iniciativo, pokazalo velik napredek. To gibanje je v širokih ljudskih masah vzbudilo demokratično zavest in mase so ga pozdravile kot prvo zmago nad fašizmom v okviru enega izmed velikih narodov. Točno izpolnjuje sklepe kongresa v Milozu, pa državni svet obenem poudarja, da je to gibanje mogoče smatrati samo kot začasno sodelovanje med strankami, skupinami in organizacijami v cilju skupnega boja proti gotovim nameram sedanje vlade, proti fašizmu in za mir. Ne more biti nobenega govora o tem, da bi se to gibanje pretvorilo v neke vrste nadstranko, ki bi imela svoje članstvo in pobirala svoje prispevke.

Nekoliko strank in organizacij je torej dogovorilo določen politični program. One sedaj vodijo skupne politične akcije v smislu tega programa. Ponekod gredo celo na podlagi tega programa skupno v volilni boj. Vendar vsaka stranka in vsaka organizacija je popolnoma samostojna celina in izvaja vse ostale akcije, ki so izven skupnega programa, sama zase. Tako je v Franciji. Tak sporazum za vzpostavitev popolne in resnične demokracije je treba pozdraviti in mi nismo nikoli bili proti njemu. Predpogoj takega sporazuma pa je, da obstoje samostojne politične stranke. Zato smo mi neprestano govorili, da je prvi in glavni namen stvarjanje političnih strank in izdelava njihovih programov. Na osnovi teh in takih programov naj se šele stvori sporazum o kolaboraciji med sorodnimi strankami, ki lahko nosi značaj javne politične platforme. Posebej smo še naglašali, da je potrebno stvoriti samostojno socialistično delavsko stranko z lastnim določenim razrednim programom. Šele kot organizirana celina bi bili v stanju razgovarjati z nam blizu stoječimi meščanskimi strankami in voditi, ako se morda sporazumemo, skupen boj za v naprej določene demokratične politične zahteve, za rešitev socialnih in kulturnih vprašanj. Predvsem pa je treba, da se združi vsaka skupina zase in da ima vsaka tudi svoj lasten program, da bomo vedeli, kdo je tisti, ki prihaja kot naš bodoči zaveznik v pošte.

Namestu te v vsakem oziru popolne jasnosti žele naši levičarji, naj se podamo v politično negotovost, da naj tavamo v temi, od česar morejo imeti koristi samo meščanske stranke. Oni n. pr. hočejo, da brez vsake programske organizacije sklopijo dogovor z meščanskimi politiki pod firmo »Fronta narodne svobode«, v čije okviru bodo meščanski politični voditelji v resnici samo izkoristili delavce, da jim bodo za stažajo na zborovanjih n da jim pomagajo večati političen ugled. Pri vsem tem pa je popolnoma negotovo, v kakšno stranko se bodo ti meščanski politiki zatekli jutri in na kakšne programe bodo jutri prisegali.

Še večjo negotovost in neorientiranost vidimo v predlogih levičarjev za stvarjanje tkzv. »enotne delavske stranke«. Kaj je to »enotna delavska stranka«? Ali gre za nekakšen dogovor radi sodelovanja med samostojnimi skupinami in strankami, ki so organizatorično in programsko razdvojene? Ali naj bo to stranka, ki naj likvidira in izkorenini razcep, da ne bo več mogoč obstoj drugih strank, ampak da se vsi združimo v skupno organizacijo z enotnim programom?

V tem oziru je bilo mnogo nejasnosti do poslednjega časa, ko smo zaznali za navodila, iz katerih je jasno razvidno, da tisti, ki ta navodila dajejo, niti zdaleka ne mislijo razpustiti oz. ne stvoriti lastne stranke. Oni hočejo, da ta njihova stranka obstoji, da ima svoje lastno članstvo, svoje lastne organizacije, upravne organe, in še celo svoje mednarodne zveze. Ta njihova stranka bi imela svoje finance, svoj tisk in literaturo. In gotovo je, da bi člani te bili podvrženi disciplini svoje stranke in vezani na sklepe njenih forumov.

Iz razloga, ki ga mi lahko razumemo, pa žele, da razen te njihove prave stranke stvorijo še **podstranko**, v zvezi s tistimi delavci in socialisti, ki niso člani njihove stranke. To bi bila ta takozvana »enotna delavska stranka«. Tudi ta »enotna stranka« bi imela svoje članstvo, svoje organe, svoj tisk, svoje parlamentarno zastopstvo itd. Naravno je, da ko hočejo levičarji imeti razen skupnega popa še višjega popa, bi to morali imeti i mi, socialisti, i ostali. Ako bi n. pr. v to »enotno stranko« vstopili tudi socialisti, potem bi socialisti morali imeti razen tega še svojo samostalno socialistično stranko. Ako bi v »enotno stranko« vstopili tudi klerikalni delavci, kot levičarji predlagajo, potem bi bili tudi ti razen pri »enotni« organizirani še pri klerikalcih, ali pa v Jugoslovanski radikalni zajednici. Ako bi pristopili nacionalistični delavci, kot levičarji predlagajo, potem bi bili politično organizirani še razen tega ali pri Jevtičevcih ali pa pri kakšni slični stranki.

Ali je o neki taki papazjaniji (turški naziv za juho, v kateri se kuha vsa mogoča zelenjava in začimba) sploh mogoče resno razpravljati?

(Konec prih.)

Francoski proračun odobren

Vzrok, da je bil francoski proračun v poslanski zbornici tako naglo sprejet, je politična napetost. Proračun dohodkov znaša 40.449.887.066 frankov in je aktiven za 12.078.541 frankov.

Zbornica je odobrila proračun za 1936 s 337 glasovi.

Zbornica je odgodena do 14. januarja t. l.

Laval in Leon Blum

Socialisti proti francoski zunanji politiki

V francoski zbornici je v debati o zunanji politiki govoril tudi soc. poslanec Leon Blum, ki je najostreje napadal Lavalovo politiko.

Rekel je, da je vodil Laval kot predsednik vlade in zunanji minister zunanjo politiko po svoji osebni misli. Če bi bil imel uspeh (italijansko-abisinski spor), bi bila to njegova oseb. zasluga, ker pa se je njegova politika ponesrečila, bi bil moral odstopiti, tembolj, ker skoraj ni v zgodovini primera za tak jasen in točen polom, kakor ga je doživel Laval.

V Angliji je odstopil Hoare. Predsednik Baldwin se je izgovarjal še nanj, zato je naravnost presenetljivo, da je Laval še tukaj, ker mora kot predsednik vlade kriti in zagovarjati svoj lastni neuspeh v zunanji politiki. Vsakega političnega poloma pa politik ne more preživeti. Pride pa še nekaj bolj nezaslišanega. Laval pravi, da je bila potrebna njegova politika ali pa vojna ter skuša perfidno vplesti v zadevi socialiste kot sovražnike miru. Mirovna politika Francije je v velikem delu delo socialistov, ki so jo zagovarjali petnajst let neglede na populariteto. Mir je za socializem prav tako važen kakor socializem za ohranitev miru.

Mi ne bomo dopuščali, izjavlja Blum, da se bo svet varal. Naš cilj je odprava vojnih vzrokov. Iz tega razloga branimo demokracijo, ker zadnji dogodki dokazujejo, da diktatura

pomeni vojno.

Društvo narodov, ki so ga naši nacionalisti doslej smatrali za brez moči in ga skušali smešiti, ima danes nalogo, da dokaže svojo delavnost. Naši poboljšanci glede mirovne ideje bi se morali tega veseliti, store pa vse, da bi delovanje prekrizali in preprečili solidarnost narodov. Anglija si je naložila sedaj velike žrtve v interesu kolektivne varnosti. In namesto, da bi se tega veselili, se poizkuša vse, da bi se vstvarilo nespoznajenje med Francijo in Anglijo. V Angliji še danes menijo, da Francija simpatizira z napadalcem. (Op. ur. Šele te dni se je Francija izrekla za podporo Angliji v slučaju vojne.) Opravičevanje Lavalove politike po časopisju je istotako proti principu Društva narodov.

Trdi se, da bi sankcije utegnile vesti v vojno. Res je sicer, da bi le popolna razorožitev onemogočila napadca, da se brani proti sankcijam. V sedanjem sporu pa taka obupna obramba napadca proti državam, ki izvajajo sankcije, ni mogoča, če vse države dosledno izpolnjujejo obveze, ki jih imajo do Društva narodov. Vojna nevarnost bi bila le tedaj, če bi države ne storile svoje dolžnosti in podpirale napadalko. Neodpustljiva Lavalova napaka pa je, da je ta dvom razlagal v prid Mussoliniju. To je dovolj, da se Laval nepreklicno obsodi.

Nasprotnik, ki se ga naj Francija boji, ni Mussolini, pač pa Hitler. Francosko - italijanska zveza bi nam, če vpoštevamo možnost vojne z Nemčijo, ne nudila prav nobene varnosti, pač pa zveza z Anglijo in Rusijo, kakor je zgodovina že dokazala. Hitlerjeva Nemčija komaj čaka, da se izkaže kolektivna varnost kot neizvedljiva in nesposobna. Delati proti kolektivni varnosti se pravi delati naravnost proti varnosti Francije.

Mi socialisti nimamo zaupanja v Laval, ker je rušil kolektivno varnost (ker se je vmešaval v agende Društva narodov) in s tem proti varnosti Francije, ker je ustvaril atmosfero vojne nevarnosti in pripustil, da je vojna v Afriki izbruhnila, ker je evropske mirovne sile slabil. Po šestih mesecih se oživi zopet Društvo narodov. Laval bi moral tam imeti vodilno vlogo, pa je le nejevoljno klonil. Posluževal se je nizkih kombinacijskih metod in intrig v velikih svetovnih aferah, kakor se jih poslužujejo v majhnih osebnih aferah. Naklonjenost, ki jo je kazal Mussoliniju v zunanji politiki je za Francijo prav tako usodna, kakor njegova naklonjenost napram fašistom v notranji politiki.

Vsi, ki imajo kaj čuta za francoske in republikanske tradicije, morajo torej nezvestega nosilca mandata odstaviti.

Bombe na švedski Rdeči križ

32 oseb mrtvih, med njimi devet Švedov

Na južnem somalijskem bojišču, 30 km od mesta Dolo, je imel švedski Rdeči križ svoj lazaret označen z običajnim križem. Lazaret je bil nameščen v večji razdalji od abesinskih čet. Italijanska letala so to bolnišnico na Silvestrovo obmetavala z bombami in pobila 32 oseb, med njimi devet Švedov.

Lazareti Rdečega križa so po mednarodnih dogovorih nedotakljivi; Italijani so pa že enkrat bombardirali angleški Rdeči križ in sedaj švedskega.

Iz teh dveh dogodkov, dalje, da uporabljajo proti prebivalstvu strupene pline, kar se je zgodilo te dni v tigrejski pokrajini, ter da je Italija proti določbam Društva narodov na-

padla Abesinijo in tretjič grdo kršila mednarodne dogovore, pomeni, da taka država pač ni sposobna zagovarjati in širiti civilizacijo med manj ali drugače kultiviranimi narodi.

Krutost, ki jo izvajajo Italijani v tej vojni, je skoraj brez primera v zgodovini.

V zadevi se vrši preiskava. Po izvršeni preiskavi se odstopi zadeva minimalno Društvu narodov, ki bo s tem imelo v rokah dokaze, neprestane kršitve mednarodnih dogovorov in dovolj povoda, da izreče najostrejšo sankcijo proti kršitelju mednarodne demokracije in svetovnega miru, ker grozi, da zavleče ves svet zopet v strahovito vojno.

Vojna v Afriki se nadaljuje

Italijani nimajo sreče

Abesinska ofenziva na severni fronti, ki je zlasti taktičnega pomena, se nadaljuje. Abesinci so zavzeli domala zopet polovico pokrajine Tigre, ki so jo bili Italijani vso zasedli. Na južnem somalijskem bojišču ni večjih bitk.

Zanimivo je zlasti, da so italijanski zrakoplovi popolnoma odrekli,

ker prodirajo Abesinci samo ponoči in ob dežju. Na bojiščih pa Italijani ne morejo porabljati zrakoplovov, ker bi uničevali tudi svojo vojsko.

Italijani so na severu obupali nad ofenzivo. Izmislili so si nov načrt. S severnega bojišča premeščajo čete v Somalijo ter hočejo prodirati proti Harrarju in zasesti železnico. Malo

je pa verjetno, da bi se jim posrečilo izvesti ta načrt pred deževno dobo, zlasti tudi, ker imajo Abesinci v Somaliji znatne čete, katere v treh do štirih tednih ojačijo z dotokom vojnih sil s severnega bojišča.

Verjetno je, da te dni zasedejo Abesinci v pokrajini Tigre, če tega že niso storili. Aksum, Aduo in Makalo. Umik Italijanov iz Makale utedne biti katastrofalen.

Vprašanje je sedaj, kaj bo ukrenilo Društvo narodov glede sankcij proti Italiji. Mussolini je sam pisal v London, da naj opuste najstrožje sankcije. Predsednik Zedinjenih držav, Roosevelt, pa zahteva pooblastilo, da sme prepovedati nekatere surovine za vojno industrijo in tudi petrolej.

Novo presenečenje pa prinašajo francoski listi v vprašanju vojne v Afriki. Reakcija namreč po vseh nastopih javnosti in angleškega ter francoskega parlamenta prihaja z mislijo, če vendar ne bi bilo bolje pustiti, da se zlasata do kraja Italija in Abesinija. In kdor zmaga, diktira mir. To je nova intriga, ki je prav tako proti določbam Društva narodov, kakor bivši posredovalni predlogi.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevala Talpa 42

Toda za tujce se straže sploh niso mnogo zmenile. Razen tega pa so tujci, večinoma Amerikanci, Angleži ali Francozi, tudi sami kmalu opazili, da je zrak čudno soparen, in so precej hitro zapustili kavarno, čisto še prej, preden so se ledene pijače sploh dotaknili.

Naslednji dan je imel senjor Doux dva natakara, eden je bil Nemec, drugi Madžar. Oba sta bila neusmiljeno razcapana. Senjor Doux je dal vsakemu bel suknjič, ovratnik in črno ovratnico. Dal jima pa ni ne hlače ne čevlje. In prav to dvojce sta imela oba fanta strašno izdelano. Razumela nista niti besedice španski in zato sploh nista bila uporabna. Toda senjor Doux se je hotel z njima samo postavljati pred stavkovnimi stražami.

Po kosilu, ki sta ga z mnogimi neugodami servirala, se je kavarna umirila. Senjor Doux je šel spat, senjora Doux pa je kinkala v nekem kotu. Prinesel sem v kavarno pladenj peciva in sem slišal, da sta oba tiča govorila nemško.

»Ali ste Nemec?« sem vprašal tistega, ki je govoril pravilno nemščino.

»Da, tale tu pa je Madžar,« je ves vesel odgovoril, ker je našel nekoga, ki je z njim govoril nemško.

»Ali ne veste, da natakari tu stavkajo in da sta vidva stavkokaza?«

»Saj ne stavkajo,« je rekel. »Samo delati ne marajo, ker niso zadovoljni.«

»Koliko vama pa stari plača?«

»Po pet pez na teden, to je lep denar. In razen tega dobiva hrano in streho,« je odvrnil.

»Nu, sedaj pa kar odkrito, dragi prijatelj, ali se ne sramujete, da opravljate stavkokaštvo?«

»Stavkokaz? Kaj takega pa nisem. Saj ne stavkajo, samo delati so prenehali, ker niso z mezd zadovoljni. Jaz pa sem s petimi pezami zadovoljen. Kaj pa naj tudi napravim? Sem že popolnoma propadel, nimam kaj jesti in niti ene cele cunje.«

»Potem pa pojte rajši beračit,« sem svetoval.

»Beračit? Ne, to je nespodobno.«

»Ali je stavkokaštvo spodobnejše?«

»Kaj pa naj storim, ko sem lačen?«

»Potem pa pojdite krast, če se vam zdi beračenje nespodobno, toda stavkokaštvo je drekasto opravilo.«

»Vi lahko govorite,« je izbruhnil, »vi delate lepo v slaščičarni, imate hrano, imate streho in dobivate denar.«

»To je res,« sem odvrnil. »Toda nekaj vam bom povedal. Ti vam ne morem razkladati, v kakšni zvezi je stavka z lakotnim življenjem teh ljudi. Kar tako vam tu tudi ne morem pojasniti, da se

z vsako zmagovito stavko zmanjša lakotno življenje brezposelnih delavcev. Če dosežejo stavkojoči tu osemurni delavnik, potem bo moral stari najeti še dva, morda celo tri brezposelne natakare. To je samo tisto, kar je najbolj jasno in najbližje. Razen tega pa pridejo v poštev še druge ugodnosti v prid delavcem in te ugodnosti segajo mnogo dalje kakor tiste prednosti, ki jih človek vidi pred nosom.«

Naš pogovor je zbudil senjora Doux iz dremanja in mi je zaklicala: »Vi, čujte, vi hočete pač oba Nemca tule naščuvati? Zgubite se v pekarno, kamor spadate, tu niste ničesar izgubili.«

»Naščuvati? Jaz? Oba Nemca? Ne, učim jih samo nekaj važnih španskih besed, da se bosta znala v življenju bolje znajti,« sem rekel.

»To je prav,« je rekla senjora Doux, »le naprej, to je prav lepo.«

»Sedaj vam bom pa še nekaj povedal,« sem nadaljeval in se obrnil k Nemcu. »Doslej se stavkovne straže niso za vaju posebno zanimale. Vedo, da sta tujca. Toda to bo trajalo samo še en dan ali dva dni. Jutri zvečer ali pojutrišnjem boste zaklani ali ustreljeni, da veste. Tu nihče ne ceni takihle barab kakor ste vi. Tu potrebujemo samo spodobne ljudi.«

»Prav nič nama ne bodo napravili,« je odvrnil. »Saj ne greva ven.«

(Dalje prihodnjič.)

Kurt Tucholsky

Kurt Tucholsky tudi našim ljudem ni nepoznan s svojimi pisateljskimi psevdonimi Peter Panter, Theobald Tiger, Ignaz Wrobel, Kaspar Hauser; saj je pred leti »Svoboda« priobčila več njegovih duhovitih satir in humoresk (kdo se ne spominja »Opozicije«?) Ta Kurt Tucholsky je zdaj umrl v emigraciji v socialdemokratski Švedski.

Njegova tragična zgodba je zgodba duhovitega intelektualca in pisatelja, ki je imel mojstersko pero in ki si je v svoji duhovitosti privoščil tudi delavsko socialistično gibanje, ki mu je pa komično nudilo zadnje zavetje pred smrtjo. Ob njegovi zgodbi naj bi se zamislili vsi tisti naši intelektualci, ki sicer v svoji slovenski povprečnosti še daleč ne dosega Tucholskega, vendar se urijo v peresu in duhovitosti in pri tem mislijo, da so oni pre pametni za socialistično gibanje, ki je za nje dolgočasna in odpravljena zadeva; ob tragiki Tucholskega naj bi se poglobili vase vsi tisti intelektualci, ki se sami v svojih družbah proglašajo za revolucionarje, pa nimajo ne smisla ne volje za sodelovanje v naši »Cankarjevi družbi« in v drugem našem tisku, dočim ponujajo svoje proizvode povsod drugod in polnijo z njimi vse meščanske časopise od sredine do skrajne desnice. Ob smrti Tucholskega naj vidijo končno tudi naši delavci, da ne gre kar tako oboževati vsakega pisatelja, ki ima sicer mojstersko pero, pa nikakega zanesljivega političnega merila ali prepričanja; duhovitost je posebno pri Slovincih redka čednost, toda sama duhovitost še ne pomeni vsega.

Tucholskega politična življenjska pot nikakor ni bila ravna. Med svetovno vojno je izdal časopis, v katerem je hujskal za nemško vojsko in agitiral za vojna posojila; še v l. 1919. je sramotil umorjenega Karla Liebknechta in Rozo Luksemburgovo. Potem se je pa preokrenil na skrajno levo in urejal tudi marsikateremu našemu sodruhu poznano revijo »Weltbühne«, v kateri je rad napadal socialno demokracijo, pa tudi komunistična stranka se mu ni zdelo vedno dovolj radikalna. Postal je pač predstavnik intelektualistične, levoradikalne skupine.

Postal je briljanten žurnalist, čigar glose, persiflaže in satirične verzice so desetisočje ne samo radi brali, temveč jih naravnost požirali in se ogrevali ob njih. Postal je mnogim pravi učitelj in mojster v satiričnem slogu. Še danes ljudje z užitkom berejo njegove duhovitosti, zbrane v knjigah »Deutschland, Deutschland über alles!«, »Mit 5 PS«, »Lächeln der Monna Lisa«. Celo desetletje je bil popularen človek, na čigar duhovitosti so komaj čakali ljudje.

Ko so komunisti razdrli moč nemške socialne demokracije in ko je za tem prišel na oblast Hitler, je Tucholsky zapustil Nemčijo, se naselil na Švedskem in — umolknil, ker je spoznal, da je bila pri vsej duhovitosti njegova politična pot zgrešena, da je bilo zlasti zgrešeno njegovo strupeno napadanje socialne demokracije. Ob večeru svojega življenja je spoznal, da je bil popularen in oboževan človek — med nekaj tisoči intelektualcev, ki vsi skupaj niso pravočasno sprevideali, da so živel izven naroda in resničnega življenja, in ki vsi skupaj niti slutili niso, kaj se dogaja okrog njih. Na tej ločenosti od resničnega življenja in ljudi, v tem da so sami sebe milijonkrat povečevali in sami sebe smatrali za narod, so propadli.

S Tucholskym nas ob njegovem grobu pomirjuje ne samo njegov velik talent, temveč tudi njegovo spoznanje lastne tragike.

Če si z naročilno v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi.

Poživljenje italijanskega protifašizma

Delovanje protifašistične emigracije se bolj in bolj čuti v mednarodnem življenju. Ko je bila v Ženevi proglašena Italija za napadalno, je angleški minister Eden na pobudo protifašističnih emigrantov zahteval, da se v resoluciji obsodi »italijansko vladno« in ne »Italijo«. Emigracija namreč že nekaj let dokazuje v svojem časopisu, da je treba ostro ločiti vladno od naroda, da vlada ne predstavlja naroda. Emigranti so tudi svetovnim listom poslali pojasnilo v tem zmislu, na katero se pa konservativni in desničarski listi niso ozirali. V Ženevi so torej emigranti dosegli prvi vidni uspeh.

Že nekaj mesecev graja protifašistični časopisje, da dela Italija z radio-predavanji propagando v inozemstvu. V vseh jezikih se vrši propaganda za vojno proti Abesiniji in napada države, ki izvajajo sankcije. — Emigranti predlagajo, da naj Društvo narodov odgovori po radiju na napade in s tem brani svojo politiko. Veliki tisk o tem ni hotel poročati. Šele, ko je francoski radikalni »Oeuvre« v svojem imenu to zahteval, je o tem pisal svetovni tisk.

V emigraciji sta dve protifašistični skupini emigrantov, ki se močno razlikujeta. Eno skupino tvorijo stranke in organizacije, ki so obstojale pred fašizmom v Italiji, drugo zasebno skupino pa tvorijo ljudje okoli lista »Giustizia e Libertà«. V prvi skupini so italijanski socialisti, maksimalisti, komunisti, republikanci, delavska zveza in italijanska liga za vzgojo. Ta skupina se je zedinila glede taktičnega boja proti fašizmu. Dočim se skupina okoli »Giustizia e Libertà«, čeprav je bila povabljena, gibanju ni pridružila.

Med obema skupinama ni takih razlik, da bi ne mogli sodelovati, ker je druga skupina tudi socialistična in republikanska. Pač pa so navedene stranke prenešle svoj sedež po nastopu fašizma v inozemstvo, tam ohranile svojo upravo in stike s svojimi internacionalami, dočim se je skupina okoli »Giustizia e Libertà« osnovala v Italiji sami šele po nastopu fašizma in deluje tajno doma. Skupina se je v emigraciji afirmirala šele 1932 ter našla zlasti med mlajšimi emigranti, ki so hoteli nove akcije in novega načina boja, prijazen odziv.

»Giustizia e Libertà« je objavila program. V njem zahteva ekspropriacijo veleposestev, socializacijo velikih podjetij, republiko, razveljavljenje konkordata, ločitev cerkve od države, zaplenitev imetja visokega klera in religioznih kongregacij itd. »Princip avtonomije je eden osnov-

nih principov«, veli program, in je v skladu s položajem narodnih manjšin v Italiji.

Leta 1932. je umrl tudi Filip Turati, ki je deloval za koncentracijo vseh protifašističnih smeri. Danes tvori zaledje vsega protifašističnega boja »Giustizia e Libertà«, ki izhaja v Parizu.

Prve skupine so imele 12. in 13. oktobra 1935 kongres v Bruslju. Zastopane so bile vse navedene skupine. Italijanski delavci v Ameriki so poslali svojega delegata, kakor tudi druga in tretja internacionala. Druga skupina okoli »Giustizia e Libertà« ni bila zastopana, čeprav je bila povabljena in dasi je verjetno, da je dala inicijativo za kongres. Na kongresu so ustanovili akcijski odbor (Comitato d'azione), v katerem so zastopane vse skupine. Kongres je sprejel več resolucij ter uvedel akcijo potom mednarodnih delavskih organizacij proti fašizmu in vojni in za izvedbo sankcij. Odbor ima tudi nalogo, da pojasni vsemu svetu, da ta vojna ni italijanska, marveč le vojna italijanskega fašizma. Opozarja se vse svobodne duhove po vsem svetu na to dejstvo in priporoča sabotažo vsega, kar bi pospeševalo uspeh vojne. Apel velja tudi fašistom, ki naj uvidijo krivdo in kam je v trinaestih letih privedla Mussolinijeva vladavina Italijo.

Na kongresu se je govorilo tudi o revoluciji v Italiji, ne pa pisalo. Vse skupine na kongresu pa kljub skupni akciji v tem boju ohranijo svojo individualnost, da morejo akcijo podpreti s tradicijami strank in skupin.

Skupina okoli »Giustizia e Libertà« stoji na stališču, da se je v debi fašizma izvršila v Italiji posebna vrsta psihološke transformacije. Stari, ki so sodelovali v predfašističnem strankarskem življenju, so daleč in izven kontakta s starimi strankami, dočim se mlajši, ki jih je fašizem formiral, nikdar ne bodo ogrevali za protifašistično revolucionarno akcijo na podlagi razmer, ki so bile pred fašizmom. Novo stanje zahteva tudi nove metode in novo ideologijo ter nove parole. Stare stranke, če nastopajo posamezno, ne morejo tega dati. »Giustizia e Libertà« z dne 15. novembra navaja nekaj točk, na podlagi katerih naj se vodi revolucionarna akcija ter obenem pojasnjuje, zakaj »Giustizia e Libertà« ne pristopi skupini bruseljskega kongresa.

V političnem oziru zahteva ta skupina: Sporazumi med revolucionarnimi strankami in skupinami, da pride do radikalne rešitve italijanske krize in to na vseh terenih (cerkve, monarhije, zemlje, industrije

itd.). Revolucionarji posebej, in oni posebno, ki nočejo revolucije ali se je boje. Skupno delovanje je nemogoče. Ne gre za to, da se ponovno pribore »meščanske pravice« in ne zato, kaj bo sledilo fašizmu. Gre samo za to, da se v Italiji ustvari revolucionarni položaj. To je prvo.

V praktičnem zmislu: Ne uničite prejšnjih strank, toda vse skupaj tako čvrsto povežite, da se doseže zmaga. Ne edinstvo strank, vsekakor pa revolucionarno edinstvo.

Revolucija se ne napravlja po modelih in tudi ne italijanska. Vsaka se izvrši na svoj poseben način. V inozemstvu je treba izvesti ogromno propagando, v Italiji pa pridobiti mlade elemente.

V eni poznejših številkih zahteva list: socialistično republiko, ekspropriacijo, svobodo; malomeščanstvo pa je treba pritegniti v revolucijo in mu zagotoviti malo individualno posest. Ob prvem udarcu morajo pasti vsi fašistični voditelji, ne samo oni zgoraj.

Zanimivo je, da skupina odbija celo komuniste, češ, da imajo premisljen program.

Težko je izrekat prognoze in kritizirati to ali ono skupino. Ugotavlja se lahko edino, čeprav so med skupinami različna naziranja, da se že kažejo rezultati akcije. S časopisjem »Giustizia e Libertà«, »Avanti«, »Nuovo Avanti«, »Idea Popolare«, »Stato operaio«, »Libera stampa« v Novem Yorku je uspelo med emigracijo zanetiti protifašistično razpoloženje. V Novem Yorku je celo papeževa sestra Filomena Ratti javno nastopila proti fašizmu. Listi so tudi poročali, da se mornarji že upirajo ukrcavati in prevažati razno blago za Italijo. To se je nedavno zgodilo v San Francisku v Ameriki in v angleških pristaniščih. Z mornarskimi upori pa začenjajo vse revolucije zadnjih trideset let.

Tudi v Italiji ne more biti vse v najlepšem redu. Pred mesecem dni je objavil list »Popolo d'Italia« v Milanu članek, v katerem ostro napada one, ki v podzemlju podkopavajo tla domovini. Prav te dni je vse italijansko časopisje pod vodstvom »Giornale d'Italia« bridko tožilo o svetovnem protifašističnem razpoloženju in Virgin Gayda odkrito obtožuje socialiste in komuniste, da hočejo zrušiti fašizem.

In čeprav so v neki meri posledice krive razmere v Italiji, je vendar velika zasluga tudi organizirane protifašistične organizacije, ki deluje za revolucijo v Italiji.

Demokracija in diktatura ter zdravstvo

Umrljivost v Nemčiji se je pod diktaturo znatno povečala

Po statističnih podatkih poroča »Prager Tagblatt«, da se je v dobi pet četrt let nemške diktature umrljivost v Nemčiji znatno povečala, zlasti po klinikah in bolnišnicah. Demokracija ima svoje slabosti, če ljudje niso demokratični. Vendar demokracija pomori manj ljudi kakor avtokracija. Demokracija povzroča manj vojn in manj revolucij. Svobodna ustava vzgaja povprečno mnogo boljše zdravniški in bolniško-strežniški personal, ki je v demokraciji pod nadzorstvom tiska in javnosti sploh. S tem so podani pogoji, ki vzpodbujajo vestnost in samoniklost v vršcih zdravstvene službe, ki najbolj pospešujeta javno zdravstvo.

Po vseh demokratičnih državah z redko izjemo znaša umrljivost na deset milijonov prebivalcev na leto okoli 90.000, po diktatorskih državah po 150.000 in več. To pa velja tudi za posamezne pokrajine. V stari Avstriji je bila umrljivost v alpskih deželah največja. Štajerska, Koroška in Tirolska so bile zdravstveno jako neugodne, ker so se tu že dvajset let pred Hitlerjem uveljavljala načela, ki jih zagovarja ta. Na vseučiliščih v Gradcu in Inomostu so prvi dopuščali samo nacionaliste, drugi samo izrecne klerikalce. V Inomost je bil

premeščen na kliniko zdravstveni veščak Eppinger. Tam so ga odklonili, ker baje ni bil čiste krvi. S tem so preprečili namestitev sposobnega človeka.

Enak proces v velikem se vrši sedaj v Nemčiji. Odkar gospoduje Hitler v Nemčiji, je umrljivost jako narasla. Wagner je Hitlerjev »voditelj« zdravstva. Strankarji in manj sposobni zdravniki so prevzeli vodstvo javnega zdravstva, odslovili izvežbane vodilne praktike in to je vzrok, da se je zdravstveno stanje naroda, zlasti po klinikah in bolnišnicah poslabšalo in umrljivost povečala.

V lanskem prvem pol-

letju je umrlo po mestih 19.363 oseb ali 12½% več kakor leta 1934 in 16% več kakor leta 1933. To velja za mesta, na deželi so pa zdravstvene razmere še mnogo slabše.

Nemška diktatura ima svojo politiko, ljudje pa umirajo zlasti po klinikah in bolnišnicah zaradi nemarne zdravniške službe.

Tudi opasnost epidemičnih bolezni narašča v Nemčiji. Difterija je 1934 pomorila 11.44 oseb na 10.000 prebivalcev, 1935 17.47; škrlatica 1934 11.77, 1935 16.77, čeprav bolezni niso nastopale bolj epidemično kakor prejšnja leta.

V diktaturi je zdravstvo prav tako pastorka kakor civilizacija in zdrav gospodarski in politični razvoj, ker je človek svoboden individuum, ki hoče delati vestno in dobro, kar je pa mogoče le v svobodni demokraciji.

Žalostno Novo leto

Smrtna nesreča v rudniku

Hrastnik, dne 1. jan. 1936.

22letni rudar Viktor Smolič, ki se je pred nekaj dnevi vrnil od vojakov, je na Silvestrov večer šel prvič zopet na šiht po svoji vrnitvi. Bil je dobre volje in je še vsem znancem na poti voščil veselo novo leto, ker pač ni slutil, da se s tega šihla ne bo več vrnil. Na tretjem horizontu je nalagal v šahtu vozičke na dvigalo. Proti jutru, ko je bil že izmu-

čen je enkrat menda pozabil zapreti zaporo pred dvigalom. Ko je prignal nov voziček iz rova je misleč, da dvigalo že stoji na svojem mestu, pognal voziček proti šahtu, ki pa je bil prazen in ker zapora ni bila zaprta je z vozičkom vred tudi nesrečni Smolič strmoglavil na četrti horizont, 30 metrov globoko, kjer so ga našli vsega razmesarjenega. Žalostnim svojcem naše sočustvovanje!

Doma in po svetu

Socialnega in delavskega vprašanja ni. Danes mučita ves svet dve glavni vprašanji: mir in glad, sporazum med narodi in socialno omogočenje življenja vseh ljudi. V raznih listih smo čitali za novo leto pozdrave cerkvenih, političnih in javnih osebnosti. Niti ena se jedrnatu ni lotila socialnega vprašanja, niti ena ni ožigosala krivic, vzrokov bede in zahtevala odpomoč. Grozovito kapitalistično izkoriščanje države in naroda ni našlo graje. Zakaj? To ni prav, ni resno!

Kongres delavskih zbornic bo 26. in 27. januarja t. l. v Beogradu.

Tiskovni popravek. V spomin-skem članku o sedemdesetletnici s. M. Čobala je v 1. številu »Delavske Politike« z dne 1. januarja 1936 naveden rojstni dan 12. december 1864. Rjstni dan s. Čobala je pa 30. decembra 1864.

Nemške knjige 25% popusta. Od kar gospodari v Nemčiji Hitler, se izdajajo tudi knjige v njegovem duhu in popravljajo znanstvene, če ne odgovarjajo temu duhu. Te knjige razpečavajo pri nas nekatere »napredne« knjigarne.

Na čuden način se je hotel izmazati. Četnik pogranične čete, neki Sima Markovič, je imel ljubavno razmerje z nekim kmečkim dekletom. Ko mu je odkrila, da je noseča, ga je vzela noč. Čez nekaj časa je prejela od njegovega prijatelja sliko, ki kaže njenega ljubčka na mrtvaškem odru, med cvetjem in svečami, in pismo, s katerim ji javlja, da je Sima umrl. Kratko na to je pa bilo dekle po opravih v Ljubljani, kjer je slučajno srečalo Sima na ulici živega. Z zadevo bo imelo opraviti sodišče.

Potvorjeni 20 dinarski novci so se pojavili v Zagrebu. Potvorjeni kovanci so svetlejši od pravih, imajo bolj zamolkel cvenk ter so manj precizno izdelani. Tudi zunanji rob ne odgovarja nepotvorjenim.

Nov posredovalni predlog za sporazum med Italijo in Abesinijo? V italijansko-abesinskem sporu baje posreduje italijanska prestolonaslednica. Predlog stavi Belgija očividno v soglasju z Anglijo in Francijo. — Predlog za Italijo ni tako ugoden, kakor je bil Laval-Hoarejev. Vendar pa za Abesinijo ni sprejemljiv, ker predlaga mednarodno policijo v Abesiniji in teritorialno okupacijo. Res ne razumemo, zakaj še pardon po tolikih kršitvah mednarodnih dogovorov.

18 samomorov je bilo v Budimpešti samo na Štefanov dan. (Sv. Štefan je patron Madžarske. Ta dan je nekak madžarski državni praznik.) Verjetno ni, da bi bili siromaki končali svoje življenje iz objestnosti.

Nogometaši so laliko ponosni na dr. Beneša. Sedanji predsednik češkoslovaške republike je bil pred tridesetimi leti aktiven nogometaš v praški »Slaviji«. To je bilo 1902 in 1903. Igral je odlično levo krilo.

Berlinska olimpijada — propaganda za nemški fašizem. Nemški listi kar povrsti pišejo, da berlinska olimpijada ni mednarodna zadeva, marveč se smatra le kot ugoden trenutek in agitacija za nacionalni socializem in tretje cesarstvo. Sportni moment stopa pri tem popolnoma v ozadje v prid političnemu. — Ali je to še olimpijada?

Angleški rudarji se pripravljajo na stavko. Spor med angleškimi rudarji in premogovnimi družbami vlada še vedno skuša poravnati. Značilna je tudi vest, da so trgovci obljubili premogovnim družbam, da jim bodo dražje plačevali premog, samo, da ne pride do stavke. Vest je najbrže »raca«, ki ima namen, zbuditi ogorčenje med konzumenti premoga.

Nov ženidbeni zakon v Španiji prepoveduje poroke, če je med ženinom in nevesto prevelika razlika v starosti in sicer, ne sme biti nikdar nevesta 40 let mlajša od ženina. S tem se hoče preprečiti spekulacija mladih deklet, ki samo radi premoženja jemljejo starce. Pač pa je žena lahko starejša od moža, magari 60 let.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Nov apel na dobra, plemenita srca. V ljubljanskih časopisih smo čitali na ljubljanskem prebivalstvu nov apel, »da naj vendar prispevajo za namene socialno-političnega skrbstva«. Priporočajo prispevek, ki se naj določi po številu, sob in po številu zaposlenega delavstva.

Pozdravljamo vsak poizkus, da dobi mestna občinska skupnost vendar kak denar. In, če bo taka akcija vrgla mestni blagajni vsaj nekaj tisočakov, ne bo zastoj ta trud in ne brez uspeha tak apel.

Gre pa za eno: tako zbiranje naj se izvrši kar najcenejše in tako zbiranje naj ne povzroča prevelike manipulativnega in administrativnega dela.

Če že nečemo izvesti za razmere, ki vladajo danes, novih obveznih davščin, in hočemo raje moledovati za te dinarje, tedaj morajo zagrabiti realizacijo teh prostovoljnih akcij tako, da onemogočijo izgovor: bi prispeval, pa ne pridem od tega, da bi oddal denar na magistratu.

Vedno slišimo: magistrat naj pobiranje prispevkov boljše organizira, pa se bo dobrročnost in darežljivost Ljubljančanov pokazala v višjih nabranih vsotah.

Zato bi morda mestni magistrat realiziral pobiranje prispevkov za socialno-politične namene tako, da bi k računom, ki jih mesečno dostavljata po ljubljanskih hišah mestna elektrarna in plinarne, pribil še primerni odstotek, ki bi bil namenjen izključno za svrhe socialno-političnega urada.

Zakaj je to priporočljivo? Tak način je priporočljiv, ker bi se ti prispevki pobrali

zaeno z inkasacijo računov mestne plinarne in mestne elektrarne in ker bi obe podjetji lahko te odstotke sproti oddajali mestni blagajni za račun socialno-političnega urada. — Tak prispevek pa bi bil tudi vsaj prilično pravičen. Nekoliko višji pri onih, ki uporabljajo več toka in plina, kar je običaj pri boljše situiranih slojih. — Tako pobiranje bi se izvršilo, ne da bi se onim, ki bi to prispevali, povzročale kake sitnosti, za kar so mnogi tako zelo občutljivi.

Čim bi se pa izvedel ta način, bi se dosegla še ena ugodnost: mestni magistrat bi vedel, koliko bo po tem načinu nabral. Vsaj mestna elektrarna in plinarne približno že vnaprej vesta, kolikšna je poraba plina in elektrike v posameznih mesecih.

Čim pa mestni magistrat ve, koliko bo dal ta prispevek, tedaj si lahko najame že takoj sedaj kratkoročno posojilo, da ne bo še nadalje ostal brez denarja in da ne bo treba več, da se odslavlja iz urada tudi vsi taki, katerim je takojšnja pomoč res takoj in brezpogojno potrebna.

To posojilo pa bi bilo iskati pri Borzi dela. Tam so zbrani neki prihranki — o tem bodo izpregovorile strokovne organizacije še posebej — in ni prav nobenih zadržkov, da bi Borza dela teh sredstev mestni občini ne posodila.

Če pa bo mestna občina čakala na slučajnostni dotok prostovoljnih prispevkov, tedaj bodo potekali še tedni, preden bo lahko socialno-politični urad razpolagal vsaj z najskromnejšimi sredstvi.

nes knjižnica okrog 20.000 knjig in nad 7000 vpisanih članov. — Ljudje mnogo berejo, saj promet v knjižnici sredi krize narašča. Tudi precej dobrih knjig si izposodijo. Saj se je čisto znanstvenih knjig izposodilo blizu 10%. Vendar vodstvo knjižnice želi, da bi ljudje še bolj brali za poduk. Zlasti delavske zaupnike opozarjamo, da berejo mnogo premalo spisov, ki se tičejo socializma, delavskega gibanja, narodnega gospodarstva i. p. Vsaj po dve podučni knjigi naj bi vsakdo prebral na leto med leposlovnim in zabavnim čitvom. — In še eno vročo željo izraža uprava knjižnice: da bi bralci redno vračali knjige. S tem bi čitalci samim sebi najbolj koristili, ker bi lažje dobili knjige, na katere imajo včasih toliko časa čakati, ker jih zamučnik ne vrne, bodisi da mu leže doma, ali jih pa izposoja svojim prijateljem in znancem, kakor da bi bile njegova last. Knjižnica rada ustreže vsem željam in okusom. Zato naj še bralci poskrbe z redom in točnostjo, da bodo v novem letu s knjižnico še bolj zadovoljni.

Ljubljanski esperantisti! Bivši člani Delavskega esperantskega društva vabimo vse začetnike, da se udeležijo nadaljevalnega tečaja, ki ga bo vodila delavska sekcija esperantskega kluba v Ljubljani. Nadaljevalni tečaj se bo vršil v predavalnici Delavske zbornice — vhod iz Čopove ulice 3 (prostor esperantskega kluba). Otvoritev bo v četrtek, dne 9. januarja 1936 točno ob 8. uri. — Vabljeni vsi prijatelji esperanta tudi izven društva delavskih esperantistov.

Maribor

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 4. t. m. predava s. Jelen o ustroju Delavskih zbornic, s. dr. Jelenc pa o zakonu o zaščiti delavcev.

Delavsko silvestrovanje, ki ga je priredila Strojovna komisija s sodelovanjem delavskih kulturnih društev v veliki dvorani »Uniona«, je nad vse pričakovanje sijajno uspelo. Vsi prostori so bili nabit polni praznično razpoloženega delavstva, ki je tudi ob tej priliki pokazalo, da predstavlja v Mariboru močan faktor. Program, sestojel iz lepih glasbenih in pevskih točk, je bil dobro pripravljen in podan, vendar pa pevski nastopi niso prišli tako do veljave, kakor pri koncertni prireditvi. Pri pogrnjenih mizah se pač ne more doseči potrebne pazljivosti in tišine. No, glavna naloga večera je bila, da bo občinstvo zadovoljno in razigrano, in to je bilo v polni meri doseženo. Največ je k temu prispevala godba železniških delavcev in uslužbencev, pod vodstvom M. Schönherria, kot godba na pihala in kot salonski orkester. Pevske točke so prednašala društva: »Enakost« iz Studencev (ki je pokazalo lep napredek pod zopetnim vodstvom Krizmana), »Krilato kolo« (pevovodja German), pevski odsek pekov, po številu in glasovno najmočnejši (pevovodja Cibic), mešani zbor »Zarja« (pevovodja Vilher), »Frohsinn«, ki je zapel valček s spremljevanjem celotnega orkestra in žel bučen aplavz (pevovodja Nerat) in slednjič pevski zbor »Grafika«, ki je izvajal nalašč za ta večer zloženo in komponirano šaljivo reportažo s spremljevanjem salonskega orkestra. Bese-dilo je bilo že prej razdeljeno po mizah, tako da je publika refren lahko takoj povzela in ga je navdušeno popevala s peveci. Kompozicija fokska zelo posrečena. (Nastudiral in najbrž tudi komponiral ga je društveni pevovodja prof. Vrabec.) Publika ni odnehala, dokler niso pesmi ponovili. Opolnoč je nastopil govorniki zbor za Mačkovo »K obnovi letas«; med izvajanjem je v temi na odru zažarela letnica 1936. Po polnoči so tudi plesalci prišli na svoj račun. V poznih jutranjih urah se je občinstvo zadovoljno razhajalo.

Mi upamo in zaupamo. Za novo leto je napisal v »Slovenca« tudi mariborski župan g. dr. Juvan daljši članek, v katerem med drugim navaja, da je minulo leto prineslo svobodno besedo. Želi pa, da se gospodar-ske prilike uravnovesijo. Dalje pravi, mi

upamo in zaupamo. Vemo, da ne gre to preko noči. Na koncu članka je voščil tudi vsem čitateljem »Slovenca« srečno novo leto.

Kidanje snega, zlasti pa odvažanje velikih kupov s cest in ulic je letos mestna občina prepustila solcu in južnem vremenu, kakor, da bi ne imeli v Mariboru brezposelnih, ki so zapisani brezdelju in propadanju. Ko je letos zapadel visoki sneg, so se brezposelni veselili, da se jim bo nudil skromen zaslužek. Proti vsem običajem pa so letos spravili sneg na velike kupe in pustili, da se polagoma stali.

Lep napredek knjižnice Delavske zbornice. Knjižnica Delavske zbornice ekspozitura Maribor je imela v minulem letu ta-le promet: Obiskovalcev 19.203, novih članov 480. Izdala pa je: leposlovnih knjig 35.692, znanstvenih knjig 1708; od teh: slov. 13.574, srbohrv. 1708, nem. 21.943, angl. 39, čeških 59, francoskih 118, italijan. 51, ruskih 38, skupaj 37.400. To je 2391 knjig več kakor v letu 1934.

Občinske volitve v obmejni občini Št. Rj so razpisane za dne 19. januarja t. l.

Novo imenovani občinski svetnik zdravnik dr. Janko Pihler je šele naknadno, ko je bil že imenovan za mestnega svetnika, zaprosil za sprejem v občinsko zvezo in je bil seveda tudi sprejet.

65. leto svojega obstoja je slavila na novega leta dan mariborska prostovoljna gasilska četa. Ob tej priliki je bilo odlikovanih več članov, ki se že po 10 in več let požrtvovalno udeležujejo v društvu. Minister za telesno vzgojo je ob tej priliki izdal tudi odlok, da dobi Maribor svojo gasilsko župo, ki ji bodo pripadale vse okoliške gasilske čete po inkorporaciji k velikemu Mariboru.

Nad 23 milijonov dinarjev so v minulem letu pokadili Mariborčani. Največ je bilo prodanih cigaret slabše vrste, kakor »Drava« in »Zeta«.

Svilen šal (bordo barve) se je našel. Dobi se v upravi našega lista.

Zopet uboj med sorodniki. Na Silvestrov večer je v Laporju pri Slovenski Bistrici posestnik Franc Kašel v silobranu pobil z motiko svojega svaka Stanislava Milutinoviča. Milutinovič se je vrnil vinjen iz neke gostilne ter doma pretepel svojo ženo, za katero se je zavzel njen brat Kašel.

ki je razgrajča udaril tako hudo z motiko po glavi, da je kmalu nato podlegel poškodbi. Posestnika Kašla so oddali v sodne zapore.

Protituberkulozni dinar! Protituberkulozna liga v Mariboru se ob zatonu starega leta najiskrenejše zahvaljuje za sodelovanje in podpore, naklonjene v preteklem letu, vsem podpornikom in dobrotnikom z iskrenimi čestitkami in voščili za srečno in zdravo novo leto!

Postaja za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru se s hvaležnostjo spominja vseh, ki so ji v preteklem letu pripomogli k napredku in razvoju in želi vsem srečno, zdravo in uspeha polno novo leto!

Vlomilci so na Silvestrov večer v vili Suppanz v Askerčevi ulici vlomili v železno blagajno in odnesli 3200 dinarjev gotovine. Pustili niso nobenih prstnih odtisov, pač pa so detektivji našli pod oknom tuj gumb od suknjice, na podlagi katerega se je posrečilo zlikovce izslediti, ker imajo take tiče na policiji v stalni evidenci.

Suknjo mu je posodil. Nande je sedel na Silvestrov večer v kavarni, ko je prisedel k njemu star znanec, s katerim sta v Franciji skupaj delala. Bil je brez suknje in je pravil, da je na poti nazaj v Francijo, prej pa bi še rad obiskal v Mariboru neke znanca, vendar ga je sram, se pokazati brez suknje. Prosil je Nandeta, naj mu za kratek čas posodi suknjo, ker se bo takoj vrnil. Nande mu je uslugo storil, pozabil pa je vzeti iz suknje svojo listnico, v kateri je imel 3000 prihranjenih dinarjev. Zaman je čakal tovariša, ki jo je najbrž že popihal preko meje, z njegovo suknjo in z juriji.

Mariborsko gledališče. V soboto, dne 4. t. m.: »Bajadera«, Red B.

Hrastnik

V novo leto. Ob koncu vsakega leta pregledamo svoje uspehe ali neuspehe v preteklih dvanajstih mesecih od dne, ko smo si ob nastopu leta voščili vse najboljše. L. 1935 je prineslo mnogo novega, mnogo slabega za delavstvo in to na vseh področjih. Veliko jih je postalo brezposelnih, ki so ob začetku leta 1935 še imeli svoj bori zaslužek, tako, da smemo imenovati »srečne« tiste, ki so še ostali v poslu in smejo za to prenašati vse mogoče šikane, poleg neprestanega znižavanja plač — radi »krize« seveda. Proti vsemu temu so se zavedni delavci borili. Uspeh pa je bil tak, kakršna je bila zavednost — mase.

Ako novo leto ne bo boljše, bodo še bolj obubožali vsi, ki živimo od dela svojih rok. Izboljšanje more prinesiti le odločen boj vseh za vse. Zato pa je potrebno, da si zavijamo rokave v l. 1936 in da se skupno borimo za izboljšanje današnjega neznoznega položaja. Naše delo moramo osredotočiti na pridobivanje novih naročnikov »Delavske Politike«, novih članov naših strokovnih, kulturnih in konzumnih organizacij. S tem bomo uspešno delali na vzgoji delavstva in na širjenju razredne zavesti, ki nam bo parole boljših dni.

Za tiskovni sklad je daroval s. Ivan Pečnik Din 4. Naj bi našel obilo posnema-valcev!

Trbovlje

Eni praznujejo, drugi zmrzujejo, tretji se veselo toplega vremena. Vsako leto se rudarji veselijo zime, ki jim prinese večjo zaposlitev. Sedanje toplo vreme ima pa že za posledico občutnejše praznovanje. Tem občutnejše bo praznovanje na spomlad. Rudarji bi morali biti zaposleni, tisti, ki zmrzujejo, bi morali imeti denar za nabavo kurlave, tisti pa, ki se veselo toplega vremena imajo sredstva, bi pa morali pomagati obojim.

Prosvetni večer. Dobro obiskani prosvetni večeri, ki se vrše od časa do časa v dvorani Delavskega doma, nudijo obiskovalcem zabavo in poduk. Tudi za prosvetni večer, dne 16. januarja je dobro preskrbljeno. Vršil se bo ob običajni uri od 7. zvečer. Na sporedu je zabavna predstava, zvočni tednik in lep film. — Priporočamo vsakomur, da se prosvetnega večera udeleži.

Kratke vesti. Umrla je od kapi zadeta žena godbenica Delavske godbe s. Kurenta. Izrekamo naše sožalje.

Godbe igrajo. Priljubljena Delavska godba je imela običajne novoletne koncerte po delavskih kolonijah. Upravičeno uživa Delavska godba mnogo simpatij med delavstvom in ostalim prebivalstvom. Njeno vodstvo je vzorno in godbeniki so glasbeno zelo izobraženi. Zanimivo je pa tudi to, da je prišla v kolonije tudi neka druga godba, ki ji pravega imena večina delavstva ne pozna. Nekateri jo imenujejo železničarsko, drugi pa sokolsko. Tudi tem godbenikom požrtvovalnosti ne more nihče odrekati. Vendar pa ni potrebe za drugo godbo. In tudi požrtvovalnost še ne more nadomestiti glasbene umetnosti.

Preseerje

Skromno vprašanje poštne direkcije v Ljubljani. Ob glavnih cestah je Domžal proti Kamniku ležita dve vasi, Preseerje s 56 in Zgoranje Jarše z 19 hišnimi številkami. Prva spada baje v okoliš pošte v Radomljah, druga pa v okoliš pošte Mengeš. Obe vasi sta oddaljeni slabe pol ure od Radomelj in isto tako od Mengeš, torej v neposredni bližini kulturnih središč. V obeh vajah se nahajajo tovarne, obrtujejo razni obrtniki, trgovci, gostilničarji itd., stamujejo pa tu tudi uradniki, delavci, kmetje in še nekaj penzionistov, torej bitja, ki imajo razne kulturne potrebe in katerim naj bi pošta v njihovih potrebah posredovala. — pa ne poznamo

redne pošne dostave, ampak se smemo lahko dnevno, tedensko ali poljubnokrat pri prizadetih poštah uradnih ponižno informirati, če se nas je morda kdo v širokem svetu spomnil in nam poslal kakšen dopis. — Naše skromno mnenje je, da imajo tudi prebivalci Preserij in Zg. Jarš pravico zahtevati, da se z njimi vsaj tako postopa kakor z oddaljenimi gorskimi vasi, ki leže ure hoda od pošte, kjer se pa vsaj parkrat tedensko, če že ne dnevno, pošta dostavlja. Kakšno mnenje ima v tem oziru poštna direkcija v Ljubljani, nam bo pokazala bližnja bodočnost.

Kranj

»Ortodoksi« pedagogi. Vsi antisocialistični elementi se danes — bolj kot kdaj prej — trudijo, kako ohraniti današnji gospodarski red. Da ga nekateri hočejo obleči v papeške okrožnice ali mu dati zunanost avtoritativnih režimov, znači le, da je človeštvo z njim vsesplošno nezadovoljno. Nad prevaranim ljudstvom se potem nasilno da še nekaj časa vladati. Zlasti hoče zadnje čase klerikalizem nekako sugestivno prikazati delovnemu ljudstvu, da je današnji družabni red nenadomestljiv, samo, da morajo biti kapitalisti bolj »socialni«, delavstvo pa bolj »zadovoljno, potrpežljivo in uvidno«. Razredni boj — tudi, če se ga oprijmejo njegovi lastni idejni pristaši — hoče utopiti v kapljici vode. Nedavno je »Gorenjec« zapisal na naslov krščanskih socialcev, da klerikalnih kapitalistov ni — vsaj pri nas ne... Nerazumljivo nam je, zakaj je potem tako proti razrednemu boju? Na članek v »Delavcu« (Mislil v božičnih dneh), ponatisen iz Beerove II. knjige socialnih bojev (C. D. 1934-35), je »Gorenjec« napisal uvodnik, v katerem citira posamezne odstavke s trditvijo, češ, da se on in njegovi ljudje precizno drže Kristusovih naukov. »Gorenjec« svari pred takim časopisom, ki slika realne čase v dobi Kristusa, vendar življenja. Morda se boji, da bi ljudstvo ne spoznalo elementov, ki so na las podobni tistim, ki so Kristusa križali. — Omenimo naj tudi predavanje dr. Gosarja (»Ljudska univerza«) o temi: Kapitalizem — kolektivizem. Predavatelj nam je predložil delovni sloj, kako hrepeni po neki spremembi družabnega reda, kar pa po njegovem mnenju praktično ni izvedljivo... Seveda sistema današnjega kapitalističnega gospodarstva direktno ni upal pohvaliti. Zato je kapitalizem razčlenil na dva »polma«, in sicer na gospodarski in socialni. Gospodarski kapitalizem, da se bori samo za svoj obstoj in da je brez pomena zanj, če se gospodarji menjajo kakor tudi to, ali je lastnik posameznik ali delničarji. Socialni kapitalizem pa, da je tisto zlo, ki rodi krizo in povzroča mizerijo. Ali dr. Gosar nam je prikazal socialni kapitalizem kot nekaj tako abstraktnega, da se je nemogoče boriti proti njemu. Jasno je, da nam dr. Gosar borbe proti njemu tudi ni razjasnil. Nasprotno je trdil, da kapitalist tudi ni zadovoljen, čeprav si privoščil razne luksuzne avtomobile itd., ker da živi vedno v skrbeh... Po njegovem mnenju so domneve o profitu vedno pretirane... Zakaj pa potem ne bi družba prevzela gospodarskega kapitalizma in razbremenila gospodarstva ter jih rešila njihovih skrbi... Gleda odnosa človeške družbe do skupne lastnine so bile besede predavatelja zelo plehke, zlasti glede sabotaže in malomarnosti pri upravljanju imovine in inventarja. Tudi danes nikdo ne gre razbijati šip v kolodvorske čakalnice ali v železniške voze, čeprav je to državna last, ali v širokem pomenu besede skupna lastnina državljanov. Dr. Gosar je govoril zelo ironično. Antisocialistični elementi se trudijo za »izobrazbo« ljudstva, ki po takih predavanjih postaja mlačno in malodušno. Mi pa moramo na taka predavanja in na vse akcije antisocialističnih elementov reagirati s še bolj intenzivnim delom za socializem.

Delavski sestanki podružnice SDSZJ se bodo vršili: V soboto 4. t. m. ob 17. uri za delavstvo tovarne »Inteks«, in sicer pri »Zlati ribi«; v nedeljo, dne 5. t. m. ob 9. uri za delavstvo »Jugoslovske« pri Semenu; v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 9. uri za delavstvo tovarne »Semperit« pri Semenu. — Na sestankih se bo poročalo o delovanju obratnih zaupnikov, obenem pa bo razgovor glede novih volitev. Pridite vsi, brez izjem!

Podružnica SDSZJ ima predvidoma vsako nedeljo od 14. do 18. ure plesno šolo v društveni dvorani restavracije Semen. — Kogar veselijo, se lahko nauči!

Velenje

Iz občinske seje (dne 22. decembra 1935). Po prečitani zapisnika izjavi šolski upravitelj g. Stopar, da je res on sestavil zapisnik zadnje seje, v kolikor se tiče odepitve občine Škale od Velenja, protestira pa, da se radi tega vrši proti njemu zahrbtna gonja. Občinski odbornik Tamše stavi predlog, da se naj zapisnik popravi v tem smislu, da občinski odborniki sploh niso bili počešeni, odbornik Berlišk pa je mnenja, da bo nadzorna oblast rešila zadevo kakor to želi večina občanov in je vseeno, kaj je v zapisniku zapisano. Odbornik Kališnik predlaga, da se naj takoj uredi električna javna razsvetljava v Pesjem, ker se govori, da se za Pesje za par luči plača več kakor za vse Velenje. Ob tej priliki se je ugotovilo, da plačuje na lesnem skladišču občinskega odbornika Detičeka eno luč rudnik, drugo pa občina. Obe luči sta postavljeni tako, da ena sredi tam, kjer se nakladajo vagoni, druga pa tam, kjer vozniki odlagajo les, cesta, katero naj bi ti dve luči razsvetljevali, je pa v temi. — Predlog Kališnika podpira tudi odbornik Sevnčnikar ter predlaga, da se obe luči postavita tako, da bosta služili cestni razsvetljavi. Na seli pa ni bilo mogoče ugotoviti, koliko stane tok za javno razsvetljavo v Pesjem in koliko v Velenju. Prečita se vloga občinskega uslužbenca Silovskega, v kateri prosi, da se mu povrne denar, ki se mu je zadnje mesece odtegnil za najemnino za ob-

činsko zemljišče. Obč. odbornik Sovinek je odločno proti temu. Silovšek, ki je sam na sebi navzoč, pravi, da dela Sovinek proti njemu iz strankarskega sovraštva. (Sovinek je bil namreč predsednik Jugoslovanske nacionalne stranke v Škalah, Silovšek je pa pri prvih občinskih volitvah paktiral s »punktaši«.) Prošnja Silovškega se z večino glasov odkloni. — Ob zaključku predlaga odbornik Stopar, da se naredi v občini red, če posamezni odbornik, ali občinski uslužbenec kaj zakrivi, naj se zadeva razčisti na seji. Vsi odborniki soglašajo z odbornikom Stoparjem. Saj je bil n. pr. odbornik Detiček letos že dvakrat kaznovan, ker ne plačuje občinske trošarine za žganje. Čeprav je bilo to občini javljeno, se vloga ni prečitala. Odborniki zahtevajo, da se ta vloga prečita, župan pa to odkloni z motivacijo, da to ne spada na sejo. Želimo skorajšnjo pregrupacijo občine, ker je to zahteva ogromne večine občanov.

Črna pri Prevaljah

Važno predavanje. V nedeljo, dne 5. januarja 1936 s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v gornjih prostorih gostilne Knez-Kruec važno predavanje o socialni zakonodaji, pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen. Rudarji, delavci, sodružice, pridite polnoštevilno.

Mežica

Predavanje. Tukajšnja podružnica ZRJ bo priredila v nedeljo, dne 5. januarja 1936 s pričetkom ob 14. uri v gostilni Toff predavanje o pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska ter o socialni zakonodaji. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen. Delavci, udeležite se tega važnega predavanja v čim večjem številu, pridejo pa naj tudi žene.

Ribnica na Pohorju

Predavanje o pomenu strokovne organizacije, delavskega tiska in socialne zakonodaje se bo vršilo v nedeljo, dne 5. januarja s pričetkom ob 8. uri zjutraj v gostilniških lokalih g. Ivana Krivca. Predavala bosta ss. dr. Gojko Jelenc in Jelen iz Maribora. Pridite polnoštevilno. Po predavanju se bo vršil občni zbor »Produktivne zadruge kamnosekov r. z. z. o. z. v Ribnici na Pohorju«.

Ruše

Pritožba občine proti poslovanju borze dela. Ruška občina je poslala te dni kr. banski upravi v Ljubljani pritožbo proti mariborski borzi dela, te-le vsebine: Štev. 5735. Kr. banski upravi, oddelek za socialno politiko v Ljubljani. Podpisana občina si dovoljuje opozoriti cenjeni naslov na postopanje Javne borze dela v Mariboru z brezposelnimi delavci, ki se poslužujejo pravice do šestkratne podpore za čas nezaposelnosti. V to svrhu morajo predložiti navedeni ustanovi uradno potrdilo občine, v kateri stanujejo, da so res brez posla, premoženja in vsakega dohodka. Če pride taka brezposelna oseba k Javni borzi dela s potrdilom občine, podpisanim v odsotnosti predsednika občine, od člana občinske uprave, da dotična uradnica ne prizna kot veljavno. Kaj pa, če je predsednik občine dalje časa odsoten ali bolan? Kako se v tem slučaju rešujejo vsakdanji spisi, ki jih je dan za dnevom nemalo število? In tako mora uboga para romati dolgo pot od 24—30 km v najslabšem vremenu nazaj samo radi podpisa. Ko pride drugič, pa je zopet ovira datum, ker je potrdilo izdano prejšnjega dne in ajd, spet nazaj k občini, da se datum uradno popravi. Tako mora podpora potrebna oseba že v tretjič napraviti dolgo pot peš, ker nima denarja za vožnjo po železnici. Tako se je primerilo pretekli teden iz tukajšnje občine dvema strankama. Enaki primeri so tu radno znani tudi iz lanskega leta. Tako postopanje socialne ustanove je vse graje vredno in zato se prosi naslov, naj pri Javni borzi dela v Mariboru ukrene, da se v bodoče z brezposelnimi ne bo postopalo več tako nesocialno, kakor v navedenih slučajih. — Občina Ruše, dne 30. decembra 1935. — (Pritožbo bi bilo treba nasloviti na upravo Borze dela v Ljubljani oz. na Centralno borzo dela, ker je institucija borz dela avtonomna ustanova, Op. ur.).

Liboje

Razčiščevanje zahtevkov rudarjev. Sele po ponovnem predavanju o veljavnosti obrtnega zakona za rudarje, ki ga je priredila Zveza rudarjev pri nas, so se začeli razčiščevati zahtevki naših rudarjev napram Premogovniku Liboje. Eden za drugim dobivajo sedaj rudarji, ki so bili že odpuščeni, plačano mezdo za bolovanje v zadnjih treh letih. Vsak pa mora seveda poprej opominiti in šele na opomin zastopnika rudnik plačuje te zahtevke. Razen za bolovanje dobivajo rudarji sedaj tudi plačano mezdo za počivanje obrata na dan kraljevega pogreba in za razne izstavitve. Nekateri na primer niso dobili mezde, ko se je delal jašek. Ni pa priznavalo podjetje mezde, če se ni delalo ob priliki kolavdacije s strani rudarskega glavarstva, češ, da je bilo to pravočasno poprej razglašeno, da se ne bo obratovalo. Drug zopet ni dobil mezde za dva dneva 5. in 6. marca p. l., ko ni mogel delati, ker je bila takrat stavka. Na ponovne predložitve določil §§ 219 in 220 o. z. je Premogovnik sedaj tudi vse te zahtevke plačal. Nekaterim je rudnik dolgoval tudi do Din 1000. Vsak, ki prejme denar, pa po svoji uvidevnosti naroči in tudi takoj plača »Delavsko Politiko«, ker pač vidijo sedaj naši rudarji, da se imajo vsem tem uspehom zahvaliti poleg organizacije predvsem »Delavski Politiki«, ki je tolikokrat v svojem »Delavskem pravem svetovalcu« razmotrila pravice in dolžnosti delavcev, zlasti tudi rudarjev po novem obrtnem zakonu. Dokler ni prihajala k nam »Delavska Politika«, so bile vse te pravice delavcev samo mrtva

Tone Maček:

Časopisni poročevalec

Poročevalec časopisov je res uboga para, imeti mora nos povsod, a malokdo ga mara, vsak dan obleti vse mesto, vzdolž in pa počez, da izve, kje kdo je umrl, kje je stekel pes.

V župniji zve porode, na policiji kdo je tat, na magistratu razne stroke, ki ustavljajo obrat.

Noč in dan si brusi pete, v žepu šop papirja, zraven komaj si privoščil slane krompirja.

Na trgu ga zanima cena špehu in fižolu, čez hip spet na vogalu je priča karambolu, potem v kletih študira, kako žive na dnu, oblastnika v salonu prosi za intervju.

Potem gre na parado plavih, črnih srajc, zvečer pa na bakljado... Zdar! Živijo! Herr Dobrajc!

Hiti v mansardo, kjer je obupan obesil se nekdo, na promenadi smeh in godba mu dražita uho.

V aktivki en dan življenja, v glavi nosi leksikon, taksi, tramvaj, vse uporablja, brzajav in telefon, zdaj na shod gre k liberalom, zdaj k premieri v dramo, drugič gledat na razstavo, kaj pri nas vse znano.

Na shodih zve programe, pri društvih mnogo brig, po ulicah reklame, v teatru kup intrig.

Nazadnje skrije se v kavarni v skromni svoj kotiček, da opiše kdo je v krizi, kdo je vzel dobiček.

Pravijo, da res svetovna velesila je žurnalja... Že mogoče, a med njo premnoga je kanalja, ki poročevalcem pije kri in jim žre možgane, z bajkami omreži ljudstvo, da se več ne gane.

O, da bi minula doba višjih sil! Zemlja bi zarjula, jaz bi jo prevpil!

Anatemo v svet bi vrgel himno vzvišeno zapel, o vstajenju mlade zore bi poročati hitel!

črka, od katere nismo imeli ničesar. Sedaj pa so dobili rudarji že preko Din 10.000 samo za pridržane mezde v času bolovanja in to večinoma rudarji, ki so že dolgo z rodbinami brezposelnj na cesti in torej v največji bedi. Le v izobrazbi, zlasti v našem delavskem časopisu in organizaciji leži boljša bodočnost delavstva.

All si že dobil novega naročnika za »Delavsko Politiko«, smatraj to za svojo dolžnost!

Razno

P. A. Hansson, petdesetletnik. — Kdo je P. A. Hansson? Hansson je predsednik švedske vlade in je dne 29. oktobra 1935 dopolnil 50 let življenja. Hansson je predsednik socialdem. vlade. Osemnajstletni mladenič je začel reorganizacijo socialdemokratskega mladinskega združenja. Postal je urednik lista »Fram«. Šele 32 let star je bil izvoljen za poslanca in glavnega urednika strankinega lista. Nato je bil tri leta vojni minister v prvi soc.-dem. vladi. S 40. letom je postal voditelj švedske soc.-dem. stranke. O vzornem poslovanju švedske vlade smo že poročali.

Odol in fašistična propaganda. Fašisti posvečajo povsod glavno pažnjo svoji propagandi. Dobra reklama naj nadomesti idejno praznino. Tako je nekdo imenoval nacionalsocialiste odol-stranko. Zakaj? Odol je znana zobna pasta in voda, ki se izdeluje v Nemčiji in ki je postala svetovnoznana po svoji reklami. Proizvajati jo je začel neki komercialni svetnik, po imenu Linkner. O tem Linknerju pripovedujejo naslednjo zgodbo: On vodi nekega obiskovalca po svojih velikih objektih pri Dresdenu.

»V tem poslopij desno,« pokaže z roko, »izdelujemo samo zaklopke za naše steklenice. V velikem traktu v sredini izdelujemo steklenice. V vseh objektih tam zadaj izdelujemo samo etikete in reklamne prospekte.«

»Kaj pa v tej nizki šupi tu spredaj?« »V tej šupi, no, nekje moramo proizvajati odol sam.«

JOSIP ŠKOF

MARIBOR
VETRINJSKA UL. 22

Soboslikar, črkoslikar, ličar in pleskar. — Moderno slikanje z moderno napravo.

Cene nizke!
Postrežba prvovrstna!

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljšo postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljšo poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in naši bodete nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke

45.-

39.-

69.-

79.-

79.-

149.-

69.-

79.-

39.-

59.-

69.-

29.-

59.-

79.-

79.-

79.-

Našim ODJEMALCEM!

*Ostali smo zvesti svoji obljubi,
da bomo utemeljili vaše zaupanje,
ki smo ga uživali.*

VAŠE ZAUPANJE

*cenimo bolj kot vse druge udobnosti,
ki nam jih nudi duh današnjega časa; to zaupanje*

JE NAŠ PONOS

*in zato bomo je v bodoče stremeli
za tem, da Vas obudamo še bolje,
popolnejše in še ceneje.*

Z NAŠIM DELOM

*želimo koristiti našim odjemalcem,
našim izdelavcem in poslovnim
prijateljem; z eno besedo
želim, da*

SLUŽIMO NARODU.

*Srečno
NOVO LETO!*

Bata

Sportna rubrika

Skupščina »Delavske sportne zajednice« v Beogradu

se je vršila v soboto, dne 14. decembra 1935, kateri so prisostvovali poleg delegatov delavskih klubov tudi zastopniki Glavnega radniškega saveza in Centrale za radniško vaspitanje. Na skupščino je bilo povabljenih 61 delavskih klubov.

Skupščine se je udeležilo 47 klubov iz 31 krajev. GRS je bil zastopan po s. Belicu, CRV pa po s. Gjuriću. Po več pooblastil so imeli sledeči: Stanko 10, Milanović-Zagreb 6, Bilbija-Sarajevo 6, Mladenović-Beograd 4, Čurić-Beograd 5, Iveša-Kragujevac 2,

ostali so imeli po en glas.

Pravila RSZ so bila sprejeta soglasno in predvidevajo federacijo samostojnih zajednic po podsavezih. V Beogradu obstoja sekretariat, ki ga tvorijo trije sodruzi.

Članarina pripada po polovici sekretarijatu v Beogradu in zajednici pri podsavetu. Vpisnina znaša Din 20.—, članarina pa Din 120.—, odnosno Din 60.— ter Din 30.— letno. Klubi iz dravske banovine pridejo pretežno v najnižji razred, da plačajo le po Din 30.—.

Član zajednice zamore postati vsako delavsko in prijateljsko društvo, ki ga odbor zajednice sprejme.

V ostalem so ostala pravila — izdelana po načrtu s. Čurića — neizpremenjena ter

jih bo sekretariat definitivno stiliziral in takoj predložil ministrstvu v odobritev, na kar bodo razposlana vsem klubom.

Sekretariat zajednice je bil izvoljen soglasno in ga sestavljajo: ss. Petković Bora, Čurić Bogoljub in First Drago.

Nadzorstvo pa bo odredil odbor beograjske zajednice.

Skupščina »Delavske sportne zajednice« je zavzela stališče k načrtu zakona o sportu, ki ne odgovarja zahtevam delavskih sportnikov ter bo nova uprava podvzela vse, da se posamezne reakcionarne odredbe načrta spremenijo.

Tekmovanje za delavski pokal ni bilo na skupščini definitivno odrejeno z ozirom na nejasno situacijo, kako se bo igralo dr-

žavno prvenstvo. Sklenjeno je bilo, da se po skupščini JNS-a izdela načrt, upoštevajoč teritorialne in finančne prilike in se ta načrt razpošlje vsem zajednicam v razpravo. Predvidelo se je, da bi za leto 1936 sodelovalo po dvojnem cup-sistemu.

V vprašanju amaterizma so vsi delegati delavskih klubov zavzeli stališče čistega amaterizma v sportu, glede načina tekmo- vanja za državno prvenstvo pa so soglasno sklenili zastopati stališče, da se povrnejo vsi klubi v podsavezno prvenstvo.

Enodušnost, ki je vladala na skupščini Delavske sportne zajednice, je garancija, da bodo tudi za delavske sportne klube nastopili boljši časi.